

Славетні земляки

Вітрага життя Михайла Дзюрка - скрипка

Михайло Дзюрко народився в 1918 році. Під час Першої світової війни сім'я його проживала на Катеринославщині (тепер Дніпропетровщина). Там батько працював на військовому заводі. Родина була дружною й мала непогані статки. Після встановлення радянської влади та завершення війни

Дзюрки повернулися в Західну Україну, в селище Клесів, де в каменоломнях планували заробити грошей. З собою везли ящик знецінених банкнот, що стали лише папером. У дорозі померла мама. На новому місці родина опинилася в дуже скрутному становищі.

Із раннього дитинства маленький Михайлик захопився музикою. Він ходив на вєсилля, щоб послушати музик. Ті бачили, що хлопчина цікавиться їх грою, вирішили навчити і його. Це були перші уроки, що дали Михайлові музиканти-аматори. Найбільше ж вабила скрипка, але купити її не було за що. Отож вирішив змайструвати сам. Це йому вдалось і згодом уже грав на власноруч виготовленому інструменті. Старший брат Василь, побачивши старання й охоту Михайла до музики, купив йому фабричну скрипку. Це було справним святом!

Михайло грав у поїздах. І тут сталося невеличке диво. В одному з потягів разом із донькою їхав професійний актор. Він (а особливо дівчина) зацікавився юнаком і його професійним виконанням мелодій. До всього, це був актор найвизначнішої театральної трупи «Заграва», створеної Володимиром Блавацьким, яка працювала в Західній Україні. Він запропонував юнаку роботу у своєму театрі. Порадившись удома з батьками, Михайло поїхав туди. Хоча в той час театр переїздив на гастролі в інше місце, його все ж вислухали. Акторів вразив талант хлопця й вони прийняли його в трупу. Юнак не тільки грав на скрипці, а ще й танцював. Колеги полюбили скрипаля і як могли допомагали. Одного разу, коли в нього

захворіло горло, артисти оточили його такою увагою і теплом, даючи ліки, мед, молоко, що незабаром він знову вийшов на сцену. Керівники театру думали, як підтримати юний талант. Надто допомогла піаністка Г. Савачева, яка завдяки приятельці Л. Кривіцькій посприяла Михайлові у вступі до Вищого музич-

Прокоп'євську Кемеровської області на величезній вугільній шахті. В піснях, творах, кінофільмах, створених тоді, прославили героїчний шахтарський труд, але насправді все було по-іншому. Там люди зазнавали надзвичайного травматизму від тяжкої виснажливої праці під землею, отримували мізерний

динників на залізничній станції. Потім працював електромеханіком на цьому ж підприємстві аж до виходу на пенсію.

Незабаром народилась донька. Дружина через хворобу не працювала і главі сімейства доводилося одному утримувати родину. Відрадою була гра на скрипці в естрадному оркестрі на танцюмайданчику в Залізничному парку або в клубі «Жовтень» (тепер «Залізничник»), а ще це давало невелику фінансову підтримку. Крім того, брав активну участь у художній самодіяльності. Заклад очолював Михайло Фельдман, який, незважаючи на хворобу, всю силу й енергію віддавав клубній справі. Тут зібрався потужний творчий колектив, який славився далеко за межами району, а його душею вважали художнього керівника Ігоря Равлушка - людину цікавої й нелегкої долі. Адаже Ігор Іванович, провівши 10 років у таборах, не втратив людяності, любові й тяги до життя й творчості, грав на різних музичних інструментах, разом із дружиною Тамарою були задіяні в усіх театральних номерах і виставах, що відбувалися в «Жовтні».

Саме в той час розпочалася сценічна кар'єра Едуарда Кардаша, Володимира Печинського. Тодішні мешканці вул. Залізничної донині пам'ятають натхненний спів Едуарда, який лунав доволі, коли повертався додому. З особливою шанною ставилися до Івана Ковальчука, керівника хору в клубі. Яскравою зіркою на

ного інституту ім. Лисенка у Львові по класу скрипки, директором якого був Ростислав Людкевич, відомий композитор. Щоправда, за навчання потрібно було платити. Де взяти гроші? Л. Кривіцька звернулася до українського мецената, митрополита Андрія Шептицького, який і оплатив навчання. Михайло вдало склав іспити й у 1936 році став студентом. Навчання йому давалося легко. Здавалося б, усе стало на свої місця, але життя вєсло власні корективи.

Настав 1939-ий. Радянська влада з недовірою ставилася до навчальних закладів, громадських, благодійних товариств, що діяли в Західній Україні за Польщі. Їх часто закривали, не жалували й студентів. Михайлові залишалось всього декілька місяців до закінчення вузу, як зі студентської аудиторії в 1940 р. його призвали до лав Червоної

раціон харчування. Доводилося просити в місцевого населення лушиння з картоплі, щоб зварили ї поїсти. В роки війни це ще приймали як належне, адже всі терпіли скруту, та навіть після завершення боїв нічого не змінилося. Важко працювали, не бачили просвітку, а додому не відпускали. Ввєрвалось терпіння Михайлові. Прагнув учитись грати на скрипці. Отож написав лист друзям і попросив їх, щоб допомогли повернутись у Львів. Через певний час мрія здійснилась і його відпустили з шахти. Щоправда, у Львів Михайло не поїхав, а вирушив у Сарни, до старшого брата Василя. Приїхав не сам, а з молодією дружиною, з якою побрався в Прокоп'євську. Василь навчив брата ремонтувати годинники й допоміг влаштуватися на роботу в дистанцію сигналізації та зв'язку, де мав слідкувати за станом роботи го-

сцені був Іван Огородніков, який талановито відтворив образ Івана Караса в опері Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм». З цією постановкою гуртківці об'їздили майже всю Рівненщину. Наприкінці 50-х років минулого століття клуб постійно відвідував самодіяльний актор Микола Іуткін, який зіграв роль Миколи Кузнецова в п'єсі «Сильний духом». Усі музичні супроводи проводив оркестр, де провідною скрипкою був Михайло Дзюрко. Досить професійно грав на балалайці Володимир Онуфрієнко, на баяні - Ігор Равлушко. Характерною рисою тоді був великий творчий ентузіазм сарненських самодіяльних акторів, в яких переважала притаманна тяга до удосконалення творчості, досягнення вищої професійності. Більшості з них уже немає серед нас, але в пам'яті старожилів міста вони залишили найкращі спогади.

У 1957 році в Сарнах відкрили музичну школу, де серед перших учителів був Михайло Дзюрко. Зі Львова йому прислали документи про те, що навчався в інституті й мав незакінчену вищу освіту. Це давало право викладати в муззакладі. Проживши досить нелегке життя, Михайло Михайлович проніс у душі велику любов до мистецтва й музики. Скрипка ж завжди була його вірною подругою.

Олег ПАНЬКО,
член Національної спілки краєзнавців,
Раїса ТИШКЕВИЧ,
завідувачка Сарненського історико-етнографічного музею, член Національної спілки краєзнавців.